යුද සිනමාවේ විරිත සොල්දදුවාගේ සිරිත හා තිස්සලාගේ "බයිලා පිරිත"

සරත් වීරසේකර

රියර් අද්මරාල් **සරත් වීරසේකර**

තිස්ස අබේසේකර මහතා විසින් පාසුබිය ඉරිදි දිවයිනට ලියන ලද ලිපිය කියවා මෙය ලිව්වේ සිතුවෙමි. මා හෙණවෙන් ගොඩබැස සිනමා විචාරයට පිවිසීම 'දුකෑ' බවද මාගේ ප්‍රතිචාරයට ගුණදාස අමරසේකරයන් ප්‍රතිචාර දැක්වීම 'ඛේදවාචකයක්' ලෙසද ඔහු හෙන්වා දී ඇත. එසේම මාගේ ප්‍රයත්නය 'බල්ලාගේ වැඩේ බුරුවා' කිරීමක් යැයිද එය බෝමළුවේ බයිලා ගැයීමක් වැනි බවද සියලුම හොකෙක් අවලාද නගා තිබූ ඔතා ලිපියේ සෙසු කොටස වැයකර තිබුණේ ගුණදාස අමරසේකර ශ්‍රද්ධේය බොහෝ දෙනකි.

තිස්ස අබේසේකර යනු අප ඉතා ගෞරවයෙන් සැලකූ, කෘතඥතා ප්‍රතිඥාපූර්ණ සිනමා කලා ගුරුයෙකි. එවන් ප්‍රවීන කලාකරුවකු සිංහල භාෂාවේ හොඳෙකුත් සුන්දර වදන් තිබියදීත් මෙවන් වූ සර්කෂ යෙදුම් භාවිත කිරීම මාගේ මව්තැයට හේතු වීය. හාළිත් ඔහු මට වඩා වයසින් වැඩිමහල්ය. වැඩිමහල්නාට ගුරු කිරීම දෙමාපියන්ගෙන් සහ පාසලින් මෙන් හමුවෙන්ද අප උගත් සාරධර්මයෙකි. එසේම, කෙතරම් වැඩිහිටියෙක් හෝ ප්‍රාඥයෙක් වුවද ඔහුගේ අදහස් හා එකඟ නොවන්නේ නම් එයද කිසිම හැකිලීමකින් තොරව, ගෞරව පූර්වකව ඉදිරිපත් කිරීමටද අපේ ගුරුවරු අපට කියාදී ඇත. මෙම ලිපිය ලියනුයේ එවන් වූ හාවාර්යවරයන් සිහිකි පෙරදැරි කරගෙනය.

තිස්ස අබේසේකරයන් මා හමුද කිල ඇදුම්නිම සිනමා විචාරයට පිවිස ඇති බැවි පවසයි. හමුන් මා ලියූ ලිපි සෙළින් මෙන්ම ඔහු සමඟ පාවිසි සාකච්ඡාවේදීද පවසා සිටියේ අදල යුධ සිනමා කෘතීන් සම්බන්ධව අදහස් ප්‍රකාශ කළේ සිනමා විචාරකයකු ලෙස නොව යුද්ධයට සම්පූර්ණ සම්බන්ධ සොල්දදුවෙක් ලෙසිනි පමණක් බවය. මෙය ඉතා සැහැල්ලිව කියා තිබියදීත් ඔහු මා සිනමා විචාරයට අවතීර්ණ වී ඇති බවත්, තිල ඇදුම්නි සිනමාව ගැන කාරා කිරීම වේමළුවක බයිලා කිම් වැනි විහිළුවක් බවත් අවධාරණය කරයි. මෙයින් හැගෙන්නේ සොල්දදුවෙකුට සිනමාවකි නරණා ඒ ගැන තමන්ට සිතන යම්කි පැවසීමට විශාල ගොස් තිල ඇදුම් ගලවන තුරු බලා සිටිය යුතු බවය. නිදහස් මාධ්‍ය ව්‍යාපාරයේ ප්‍රකාශකයෙක්ද අපට මේ සම්බන්ධයෙන් දෝෂාරෝපණය කොට ඇත. එහි තේරුම නම් සිනමා කලාකරුවන්ට සහ නිදහස් මාධ්‍ය ව්‍යාපාරකරුවන්ද ඇතුළුව ලංකාවේ සෑම අයකුටම පාගේ තම අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමට පූර්ණ නිදහස ඇති නමුත් 'සොල්දදුවා' යන අමුතු සත්වයාට පමණක් එම අයිතිය සපුරා නොමැති බවකි. මෙම සිනමාකරුවන්ට සහ නිදහස් මාධ්‍යධරයන්ට අනුව රටම කුමන පුද්ගලයෙක් කුමන මාදිලියේ චිත්‍රපටක් කරමින් සිටියද, සොල්දදුවාගේ සහ ඔහුගේ බිරියගේ ආත්ම ගෞරවයට කෙතරම් හානි සිදු කපදු, සොල්දදුවාගේ එකම කාරුය කරමින් සිටියදී ප්‍රකිවාදී ලෙස මුළු ජීවිතය පුරාම අප කළේ යුද්ධ කිරීම පමණක් බැව්නි. සාමාන්‍ය ලබාගත් සාමාන්‍ය දැනුමත් අමතරව අපට ලබාගත හැකි වූයේ යුද්ධ කරන අතරාවරයේදී කලාතුරකින් ලැබෙන මද විරාමයකදී සියදු සොහපත, සහෝදරියන් සැමරුවේ ලද දැනුම පමණි. කෙසේ වුවද එවන් වූ අල්පේවූ වූ සාමාන්‍ය දැනුම්කින් සිනමා විචාරයක් බදු සාරදුර කාර්යයකට යොමුවීය නොහැකි බව කෝරුම් ගැනීමට තරම් කලා ඥානයක් අප සතුව නැති බැවි නම් ආධාමිකයෙන් යුතුව කිව යුතුව ඇත. එසේ අප පවසා සිටියදීත් ඒ බැවි කෝරුම් ගැනීමට තරම් ඥානයක් තිස්ස අබේසේකරට නොමැතිවීම ඇත්තෙන්ම කණගාටුවට කරුණකි.

තිස්ස අබේසේකරයන් හා පැවැති සාකච්ඡාවේදී 'මද්‍රේ ඉන්දියා' වැනි චිත්‍රපටයක් හදන ලෙස මා ඔහුගෙන් ඉල්ලා සිටි බවත් එහිදී එසේ හදන චිත්‍රපටයට ගීත කියන් අඩංගු කළ යුතුද සහ කුමන ආකාරයෙන් එවා භාවිත කළ යුතුද යන්න ගැන මාගෙන් උපදෙස් ලබා ගැනීමට ඔහුට අමතක වූ බවත් ඔහු කියා ඇත. ඇත්ත වශයෙන් මා එවැනි ඉල්ලීමක් තිස්ස අබේසේකරගෙන් කළේ නැත. එවැව්නි ඔහු එසේ සඳහන් කළේ ඇයිදැයි නොදනිමි. ගෞරව ලබන වැඩිමහල්ලන් බොරු කියන්නේ නැත. නමුත් වයසට යෑමේදී අමතකවීම ස්වාභාවික බැවින් ඊට අපට සමාව දිය හැක. කෙසේ වුවද, කාගෙන්වත් වුවත් ඉල්ලීමක් මෙහෙය කර නැති නමුත්, සඳවාරය අගයන, රටේ සාක්ෂිකයිට ගරු කරන, තමන් ජනිත වූ මාතෘ භූමියට අවංක ආදරයක් තිබෙන, සුන්දර දැනිකකාමී කලාකරුවන්ගෙන් එම ඉල්ලීම කිරීමට මා ලඟදීම බලාපොරොත්තු වේමි. කරුණු එසේ වුවද වැරදීමක්නේ නම් මා ඒ ඉල්ලීම ඔහුට යොමු කොට ඔහුද තමන්ට අමතක වූවා යැයි කියන ගීත සංඛ්‍යාව පිළිබඳව උපදෙස් මගෙන් ඉල්ලා සිටියා නම් කොහොමි කරිම දැයි මට දැන් සිතේ. එය එසේ වූවානම් උපදෙස් වශයෙන් ලෙස්ටර් ජේම්ස් පීරිස් මහතාගේ 'රේඩාව' චිත්‍රපටයෙහි අඩංගු ගීත සංඛ්‍යාවම එහි ඇතුළත් කරන මෙන්ද, ඒවා කුමන ආකාරයෙන් භාවිත කළ යුතුද යන්න ගැන අවබෝධයක් ලබා ගැනීමට 'මද්‍රේ ඉන්දියා' අධ්‍යක්ෂණය කළ මෙනෙවුවි බෘන්ද, වී. ශාන්තකුමාර්, ශ්‍රේදත් යනාදීන්ද, 'බෝඩර්' කැපවී සිටින සමස්ත සෙබළ බල මුළුවටම ජවත්ව සිටියදීම 'පාංගුකුල' දීමට දරන වැයම පෙනී යන නිසාය. මෙබඳු පුද්ගලයෙන් නැවත පියවි සිහියට පැමිණීම සඳහා, ඔවුනට පිරිත් පැන් ඉසීම හැර අපට වෙන කළ යුතු දෙයක් නම් නොපෙනේ.

තිස්ස අබේසේකරයන් මා හඳුන්වා ඇති ආකාරය ගැනද යමක් පැවසිය යුතු යැයි හැගේ. මා හෙණවෙන් ගොඩබැස චිත්‍රපට විචාරයට ප්‍රවිෂ්ට වී ඇති බවයි. අප හෙණවෙන් ගොඩබැස එවන් වූ කාර්යයකට හෝ සිනමා නිර්මාණයකට හෝ යොමු වෙතැයි එයින් තමා සතුව ඇති 'කලා ඒකාධිකාරය' බිඳ වැටී යැයිද අභිසි ඛියක් ඔහු විසින් කියැසේම් ඇතිකරගත යුතු නැත. මන්ද, අප හමුවේ සිටින තාක්කල්, අපේ පණහලු රැඳෙන තුරු, කුමන සුන්දර නිසා හෝ හෙණවෙ හැර හෙයෙන අතර, ඒවා යුද්ධය ගැන ගැඹුරින් හා මැදහත් මානව හිතවාදී දෘෂ්ටියකින් බැලීමට ගත් අවංක උත්සාහයක් ලෙසද ඔහු දක්වති. නමුත් එම චිත්‍රපට තැරඹූ සියලු දෙනාම දන්නා පරිදි ඒවායින් සියුකාර ඇත්තේ සිංහල ජාතිය, සංස්කෘතිය හාවාදී, සෙබළා නරුම්යකුට අන්ද, සෙබළ බිරිය ලිංගික අසහනයෙන් පෙළෙන ගණිකාවක සේ දැක්වීම පමණි. මෙහි අරුම පුදුම තැන්ත වනුයේ රටක් කෙලෙසන්නට පැමිණෙන ත්‍රස්තයාට එරෙහිව කරන යුද්ධයේ නියැලී සිටින සෙබළා හා ඔහුට දිරිය දෙන බිරිය පාවාදෙන නිර්මාණයන් හැර ත්‍රස්තයාගේ නරුම්භාවය, නරුම වැඩ සේම ත්‍රස්තවාදය නිසා දෙමළ ජනතාව පත්ව ඇති ශෝචනීය තත්ත්වය පිළිබිඹු කිරීමට කිසිදු වැයකින් මෙකී 'මානව හිතවාදීන්' විසින් මෙතෙක් නොගෙන තිබීමයි. විත්‍ර පටයක වැදගත්ම දෙය වන්නේ නැවත ඔහුට මතක් කරදීමට කාලාත්තෙමි. යුද්ධය පිළිකුල් කළ යුත්තේ ත්‍රස්තයාටද, එසේ නැතහොත් රටේ ආරක්ෂාව පතා ත්‍රස්තයාට එරෙහිව යුද වදින සෙබලුන්ටද? සෙබළන් සියල්ලන්ටම යුද්ධය පිළිකුල් වී හමුදාව හැරද ගම්රට බලා ගියහොත් රටට කුමක් වේද? ත්‍රස්තවාදියාගේ ජයග්‍රහණයේ එලම හොවේද? එසේනම් මේ කලාකරුවන් සිංහල ජනතාවට, සෙබලාට සහ සෙබළ බිරියට, යුද්ධය එපා කරවමින් කරන්න හදන්නේ රට දේමළට වලිකන ත්‍රස්තයාට වසුන් සහයවීදෑ? රට දේමළට අකමැති නම් යුද්ධය පිළිකුල් කළ යුත්තේ අපට නොව ත්‍රස්තයාට නොවේද? ත්‍රස්තයාට සහ උන්ට සහය දෙන්නන්ට යුද්ධය අප්‍රිය වුවහොත් රටේ ජිකියභාවය සුරක්ෂිත නොවන්නේද? එසේ නම් තිස්ස අබේසේකරගේ ප්‍රශංසාවට පාත්‍ර වූ මෙතෙක් නිමවූණු 'යුධ' සිනමා සියල්ලන්ගෙන්ම කර ඇත්තේ සෙබලාට යුද්ධය පිළිකුල් කරවීම නම් එයින් හැගෙන්නේ කුමක්ද? සිංහලයාට සහ සිංහල සෙබලාටම මිස ත්‍රස්තයාට සහ දෙමළ ජනතාවට යුද්ධය එපා කරවීම සඳහා එකදු නිර්මාණයක්වත් මෙතෙක් බිහි නොවීමේ ආරුම පුදුම රහස කුමක්ද? ඕනෑම රටක යුද්ධයක් පවතින විට කලාකරුවන් හැසිරෙන ආකාරය සමඟ සසඳන විට සෙබළුන් 'අභිප්‍රේරණය' කිරීම යනු අපේ කලාකරුවනට තහනම් වචනයක් වී ඇත්තේ මන්ද? එවන් නිර්මාණවලට කෙදිනකවත් අන්තර්ජාතික සම්මාන හොලැබේය යන කුහක බිය නිසාද? තිස්ස අබේසේකරයන් විසින් මෙම පැහැදෙන්ට මෙතෙක් කල් සිටියා සේ අමතක කර නොයිව ඊළඟ සතිගේදීවත් පිළිතුරු දේ යැයි මම බලාපොරොත්තු වෙමි.

භාරතීය සිනමාවේ ඉතා ජනප්‍රිය සිටී අභිනය නළුවකු වූ සුනිල්දත් ගෙන් වරක් ඉන්දීය ජනමාධ්‍යකරුවන් මෙවන් ප්‍රශ්නයක් ඇසීය. 'ඔබ්බ අදහස ට අනුව පසස් වසරක ඉතිහාසය තුළ ඉන්දීය සිනමාවෙන් ඉන්දීය සමාජයට සිදුවූ සේවය සහ දායකත්වය කුමක්ද?'

ඊට පිළිතුර වශයෙන් එක් සුන්දර දැකාරණයක් දක්වමින් සුනිල් දත් විසින් මෙසේ පවසා ඇත.

'මීට වසර කිහිපයකට පෙර මා නවදිල්ලි නුවර ආපන ශාලාවක සිටියදී එක් රූමත් දැරියක් ඉතා මිහිරි හඬින්, තියෙ වාග් ව්‍යවහාරයෙන් යුක්තව, ජනප්‍රිය හින්දි සිනමා ගී වැලක් ගායනා කරනු දුටිමි. ආහාරගෙන අවසානයේ ආපන ශාලාවෙන් පිටවී යාමට පෙර මා ඇය වෙතට ගොස් ඇයට ස්තුති කිරීමට හිනිදි බසින් ඇය ආමන්ත්‍රණ කිරීමි. ඕ කිසිත් නොකියා මා වෙත හිස් ඔැල්ලක් හෙළුවාය. ඇ ළඟ සිටි අයෙක් මට පැහැදවී ඇය, මීසොරාම් ජාතික තරුණියක් බවත් ඇය බව. හින්දි භාෂාව කතා කළ නොහැකි බවත්ය. (ඉන්දියාවේ මීසොරාම් ප්‍රාන්තයේද බෞද්ධවාදී ත්‍රස්තවාදයක් ඇත.) එසේ නම් ඇය ඉන්දීය සිනමාව ගැන කෙසේ සතුටුවන්නේ ද යන්න ගැන මා දැකින්නේ ජාතීන් අතර එකමුතුව ඇතිකරලීමට, අන්‍යොන්‍ය සුහදතාව ජනිත කිරීමට සහ ත්‍රස්තවාදය මර්දනය කිරීමට ඉන්දීය සිනමාවට ඇති හැකියාව ගැනයි.

මෙතෙක් සිංහල සිනමාව ඉන්දීය සිනමාවෙන් බලා ඇති ලෙඩ්සීමය ආකාරය ඉතා ප්‍රශංසනීයයි' කියාදීල්ද, තිස්ස අබේසේකරයන් වැනි අය එම නිර්මාණයද මහත් ලෙස අගයනු නිසැකය. ශ්‍රේෂ්ඨ ප්‍රතිභාව, සිනමා රූපී ලක්ෂණ, කොතරම් අනුගතභාවේ තිබුණද එම චිත්‍රපටයේ හේතුව තුළින් තම වැදූ ඔවු බඳු මවුබිමට අතරාරයකින් ගෙනදෙනම්, තම සංස්කෘතික පාවාදේනම්, එබඳින් ලබා ගන්නා සම්මාන, සඳවාරය අගයන මවුබිමට ලැදි කිසිවකුත් නම් අගය කරන්නද?

මා සිනමා විචාරකයෙකු නොවන බව කිහි මෙන්ම පහත සඳහන් දේද පුනපුනා කිමට සිදුවීම ගැන කනගාටු වන හමුත් අවසාන වශයෙන් හෝ නැවතත් එය මතක් කර දිය යුතු යැයි මම සිතමි. අද රටේ පවතින්නේ දේමළවාදී ත්‍රස්තවාදයකි. ත්‍රස්ත වාදය ඇති වීමට හේතූන් බහුවිද වූවද ත්‍රස්තවාදය පරාජය කළ යුතු බැවි සැලකම පිළිගන්නා කරුණකි. රටේ ඒකාග්‍රතාවය රැකීමට සෙබළුන් ත්‍රස්තයන් හා විවිධ හිමියෙන් සටන් වැද ඇත. දැනට පවතින්නේ එම සටනට තාවකාලිකව විරාමයක් දී තිබීම පමණි. රටේ දැවෙන ජාතික ප්‍රශ්නයක් වන මෙම දේදුම්වාදී යුද්ධය ත්‍රස්තයා විසින් අන්තර්ජාතිකව සාධාරණීයය කරනුයේ නරුම ගති ඇති නොහික්මුණු සෙබළුන් සිටින, අගිලාචාර සිංහලයන්ගෙන් සෙදිනකවත් තම ඉල්ලීම්වලට සාධාරණයක් ඉටුනොවන බැවි පෙන්වන ප්‍රචාරක කටයුතු මගිනි. තිස්ස අබේසේකරයන්ගේ දැඩි ප්‍රශංසාවට පාත්‍ර වී ඇති මෙම සිනමා කෘති සියල්ලෙම දෙන පණිවුඩය ත්‍රස්තයන්ගේ උක්ත දීන ප්‍රචාරක කටයුතු මගින් දෙනු ලබන පණිවුඩයයි. සිංහල ජනතාව අශ්ක්‍යයක් බවත්, සිංහල සෙබලා විනයක්, ගුණයක් නැති අමානයක් බවත් පෙන්වන මෙම සිනමාව හුදෙම බිරිඳ ලිංගික අසහනයෙන් පෙළෙන මෙවාගාවක සේ දක්වා, ඒ කුලින් සෙබළාගේ චිත්ත ධෛර්යයටද සියුම් ලෙස පහර දෙයි. ත්‍රස්තයාට අභය මෙයම නම් මෙවන් නිර්මාණයන් ත්‍රස්ත ප්‍රචාරක ව්‍යාපෘතියේම තවත් කොටසක් නොවන්නේ කෙසේද?

සති කිහිපයකට පෙර අප අතර පැවති සාකච්ඡාවේදී තිස්ස අබේසේකරයන් පවසා සිටියේ මෙම තරුණ කලාකරුවන්ගේ එකම අභිප්‍රාය 'යුද්ධය' පිළිකුල් කරවීම බවය. එයට මා දැක්වූ ප්‍රතිචාරයට ඔහු තවමත් පිළිතුරු සොයමින් සිටින බව මම දනිමි. මා නැවතත් මේ සම්බන්ධයෙන් ලිපි ලිව්වොත්, මෙසේ කටයුතු කිරීම කෙසේ නම් ඉවසිමද?